TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC TỰ NHIÊN, ĐHQG – HCM KHOA CÔNG NGHỆ THÔNG TIN

ĐỒ ÁN CÁC THUẬT TOÁN TÌM KIẾM

Môn học: Cơ Sở Trí Tuệ Nhân Tạo

Lóp: 20_21

Thành viên nhóm:

Nguyễn Ngọc Khánh Vy - 20120238

Thái Mai Khánh Vy – 20120239

Nguyễn Hoàng Anh – 20120246

TPHCM, ngày 12 tháng 10 năm 2022

Mục lục

l.		THÔNG TIN CHUNG:	3
]	1.	Thành viên nhóm	3
2	2.	Bảng phân công công việc	3
3	3.	Mức độ hoàn thành	3
2	4.	Mục tiêu đồ án	3
II.		MÔ TẢ CÀI ĐẶT THUẬT TOÁN:	4
]	1.	Thuật toán Depth First Search (DFS)	4
2	2.	Thuật toán tìm kiếm Depth First Search (BFS)	5
3	3.	Thuật toán tìm kiếm Uniform-cost Search (UCS)	7
2	4.	Thuật toán tìm kiếm tham lam (GBFS)	9
		4.1. Euclidean Distance Heuristic	10
		4.2. Mahattan Distance Heuristic	11
5	5.	Thuật toán tìm kiếm A*	12
		5.1. Mahattan Distance	13
		5.2. Diagonal Distance	14
(	6.	Nhận xét các thuật toán:	15
III.		Bản đồ có điểm thưởng:	15
1	1.	Chiến lược đề xuất:	15
		a. Phân tích bài toán:	15
		b. Ý tưởng xử lý bài toán	15
2	2.	Mô tả các bước chạy bài toán:	16
3	3.	Kết quả chạy chương trình:	16
		a. Bản đồ 2 điểm thưởng:	16
		b. Bản đồ 5 điểm thưởng	17
		c. Bản đồ 10 điểm thưởng	17
IV.		Kịch bản nâng cấp:	18
]	1.	Mô tả kịch bản	18
2	2.	Đề xuất thuật toán	18
3	3.	Kết quả	19
IV.		Video minh họa:	20
1	1.	Cài đặt môi trường:	20
2	2.	Chú thích video minh họa:	26

I. THÔNG TIN CHUNG:

1. Thành viên nhóm

- o Nguyễn Ngọc Khánh Vy -20120239
- o Thái Mai Khánh Vy 20120239
- Nguyễn Hoàng Anh 20120246

2. Bảng phân công công việc

STT	Thành viên	Công việc
1	Nguyễn Ngọc Khánh Vy	Thuật toán BFS,A*,thuật toán trên
		bản đồ có điểm thưởng
2	Thái Mai Khánh Vy	Thuật toán DFS, thiết kế 8 bản đồ,
		xuất file đồ họa và viết báo cáo
3	Nguyễn Hoàng Anh	Thuật toán GBFS,UCS,thuật toán
		trên bản đồ có điểm thưởng

3. Mức độ hoàn thành

Mức	Mức độ hoàn thành	Chú thích
1a	100%	
<i>1b</i>	100%	
2 <i>a</i>	100%	
2b	100%	
Kịch bản nâng cấp	100%	
Video minh họa	100%	Cần được cài đặt môi trường

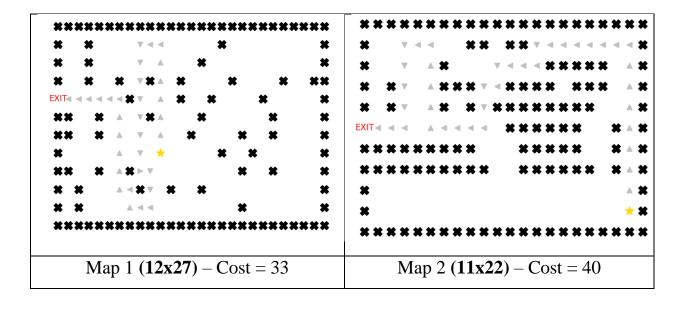
4. Mục tiêu đồ án

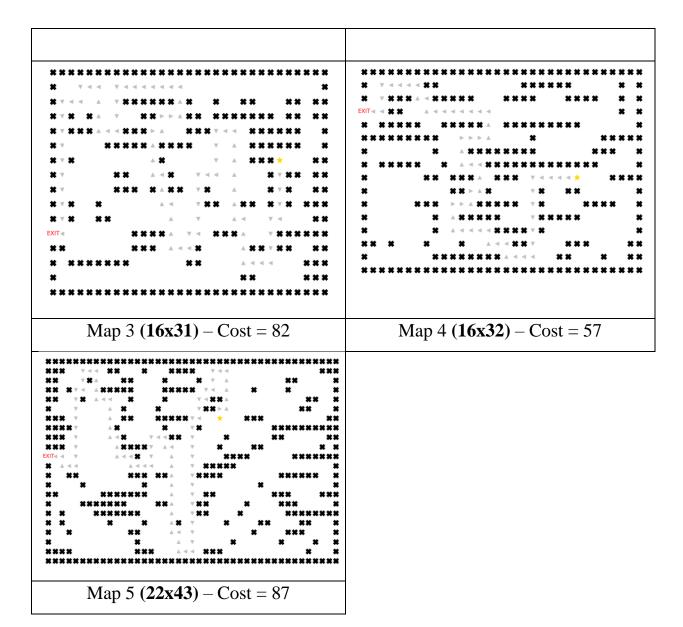
Nghiên cứu, cài đặt và so sánh các thuật toán tìm kiếm đường đi.

MÔ TẢ CÀI ĐẶT THUẬT TOÁN: II.

Thuật toán Depth First Search (DFS)

Cài đặt	Độ phức tạp	Tính chất
Sử dụng cấu trúc Stack – ngăn xếp	Thời gian:	Vì có kỹ thuật đánh dấu, nên
để đẩy vào các đỉnh ghé thăm. Ô đầu	O(BLMAX)	thủ tục DFS sẽ được gọi ≤ n
tiên được đẩy vào Stack là điểm bắt	Không gian:	lần (n là số đỉnh) Đường đi từ
đầu "S". Xét 4 ô liền kề với ô hiện	O(LMAX)	S tới F có thể có nhiều, DFS
tại được Pop () ra từ Stack, nếu 4 ô		chỉ chỉ ra một trong số các
đó có ô thể đi được, ta tiến hành		đường đi. Cụ thể là đường đi
Push ô đó vào Stack và đánh dấu		có thứ tự từ điển nhỏ nhất.
vào mảng Trace để truy vết tới ô		Đây không phải là một thuật
trước đó của ô vừa được Push vào.		toán tối ưu để kiếm đường đi
Sau đó ta tiến hành Pop() ô cuối		nhỏ nhất. Vì thuật toán chỉ
trong Stack ra (với cấu trúc FILO		kiếm ra đường đi và đồng thời
của Stack sẽ ứng với cấu trúc tìm		tốn rất nhiều thời gian do
kiếm theo chiều sâu DFS) cho đến		mang tính chất mù quáng,
khi tới được đích thì thoát ra rồi		duyệt tất cả đỉnh.
tiến hành truy vết mảng Trace để		
có được đi đường đi cần tìm.		
	ı	I

Thuật toán tìm kiếm Depth First Search (BFS)

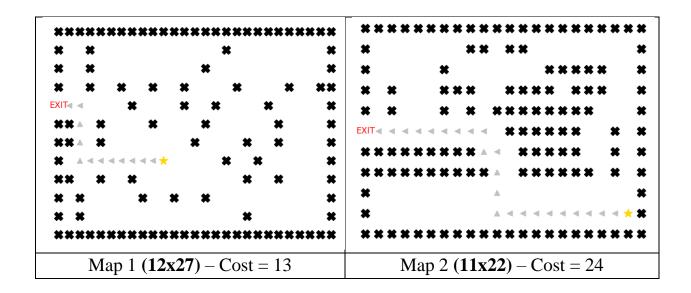
Cài đặt	Độ phức tạp	Tính chất
Sử dụng cấu trúc Queue - hàng đợi	Thời gian:	Vì có thủ tục đánh dấu, nên
để đẩy các đỉnh sẽ ghé thăm. Ô đầu	O(B m^2)	BFS sẽ được gọi <=n lần.
tiên được đẩy vào Queue là điểm bắt	Không gian:	Đường đi từ S đến G có thể có
đầu "S".	O(B m^2)	nhiều nhưng BFS chỉ tìm ra

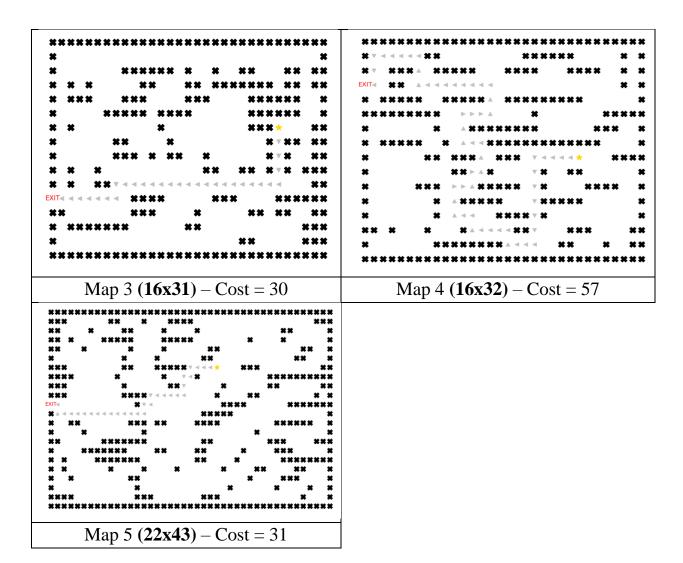
Xét 4 ô liên kề: trên, dưới, trái, phải của ô đang xét, nếu ô nào đi được ta sẽ Push ô đó vào Queue và đánh dấu vào mảng Trace để lưu truy vết và chi phí đường đi từ ô trước đó đến ô đang xét.

Với mỗi lần xét, ta tiến hành **Pop ô** đầu tiên trong Queue ra (theo cấu trúc FIFO của Queue) cho đến khi ô Pop ra là đích đến thì thoát ra, tiến hành truy vết mảng Trace để có được đường đi cần tìm.

đường đi có số bước ít nhất mà không phải là đường đi có chi phí nhỏ nhất. Nhưng với bản đồ này, vì chi phí bằng nhau nên BFS sẽ trả về đường đi ngắn nhất từ S đến G.

Tuy nhiên, do tính chất tìm đường đi mù quáng, mà thuật toán tốn nhiều thời gian và không gian cho việc tìm kiếm.

Thuật toán tìm kiếm Uniform-cost Search (UCS) **3.**

Cài đặt	Độ phức tạp	Tính chất
 Thuật toán có chiến lược tương tự như thuật toán Dijkstra, tại mỗi lần thực hiện sẽ mở đỉnh có chi phí thấp nhất. Để thực hiện ta cần cấu trúc dữ liệu hàng đợi ưu tiên để lưu chi phí các đỉnh và trả về đỉnh có chi phí thấp nhất. Đầu tiên, khởi tạo hàng đợi ưu tiên chỉ gồm đỉnh start với độ ưu tiên là 0. Sau đó lặp lại quá trình lấy đỉnh u có độ ưu tiên cao nhất 	Với ϵ là chi phí di chuyển thấp nhất ở mỗi bước, C* là chi phí lời giải tối ưu thì Thời gian: $O(b^{1+\left\lfloor\frac{C^*}{\epsilon}\right\rfloor}). (Khi tất cả chi phí di chuyển đều bằng nhau thì thời gian thực hiện là O(b^{d+1})).$	 Tính đầy đủ: Có nếu không gian tìm kiếm có giới hạn và không có cạnh mang trọng số âm. Tính tối ưu: Có Thuật toán hoạt động hiệu quả hơn so với BFS trên đồ thị có trọng số không âm. Tuy nhiên, trong

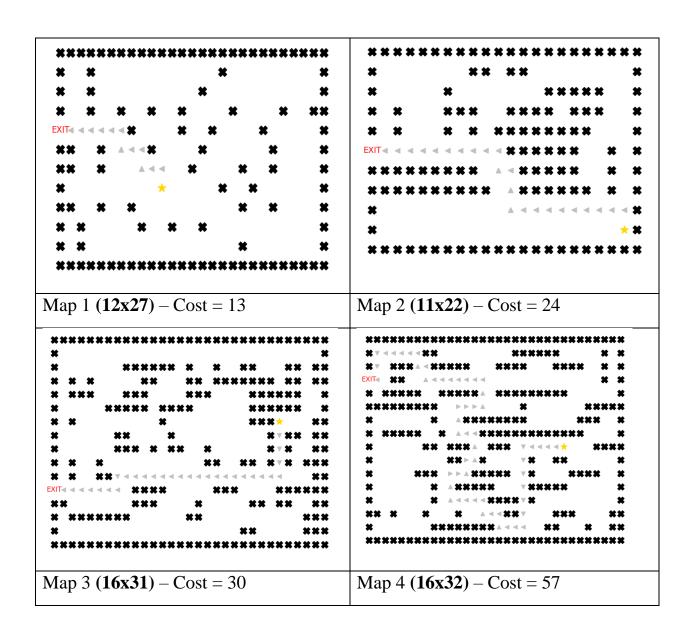
ra khỏi hàng đợi, xét các đỉnh v có thể đến được từ u. Nếu đường đi từ u đến v nhỏ hơn thì ta cập nhật lại hàng đợi ưu tiên.

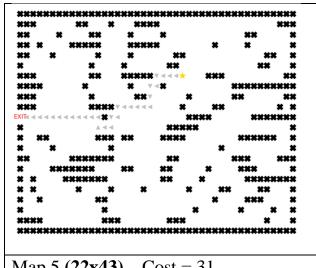
 Để truy vết đường đi tìm được, ta dùng mảng Trace với Trace[u] = v là đỉnh u được thăm từ đỉnh v.

Không gian:

 $0(b^{1+\left|\frac{C^*}{\epsilon}\right|}$

phạm vi bài toán, vì các chi phí đều bằng nhau nên UCS sẽ tương tự BFS như gặp vấn đề về bộ nhớ và thời gian thực hiện.

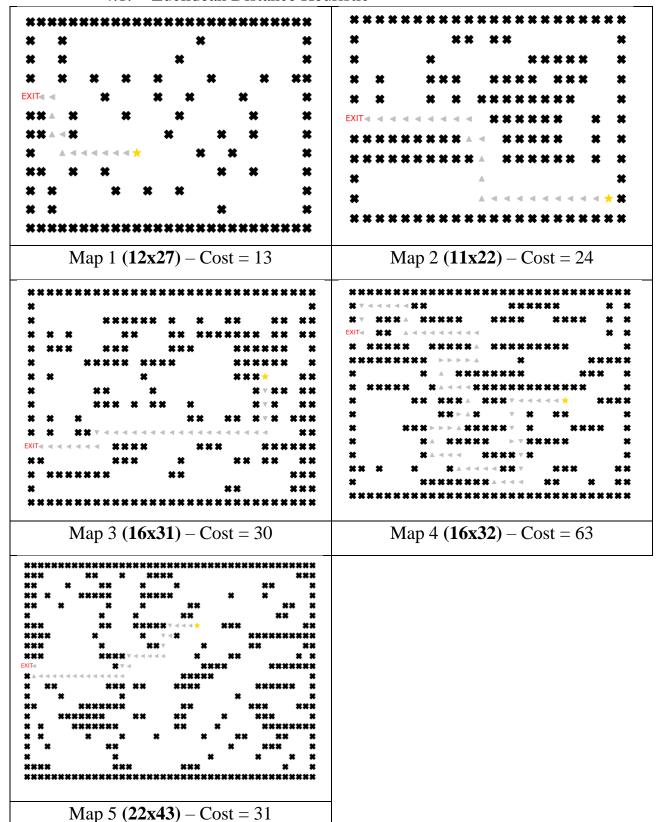

Map 5 (22x43) – Cost = 31

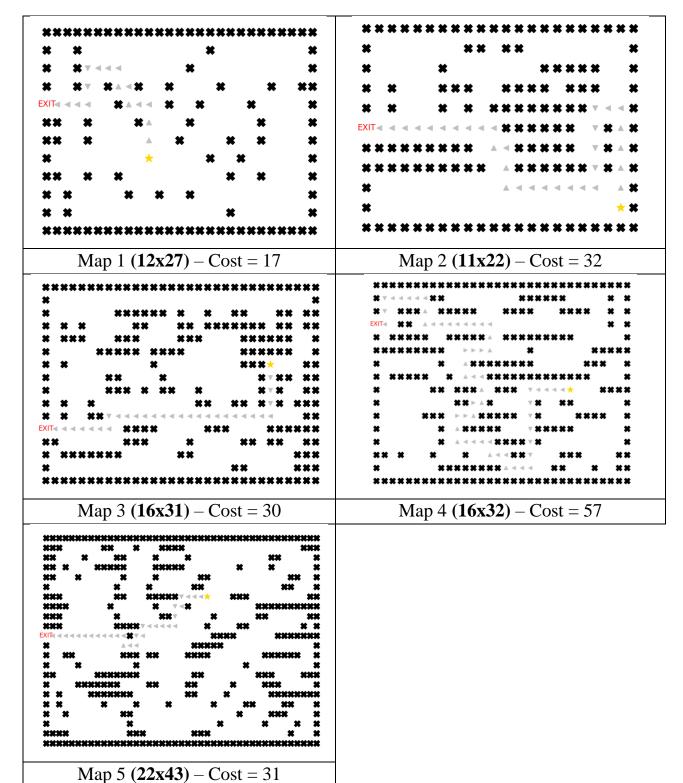
Thuật toán tìm kiếm tham lam (GBFS)

Cài đặt	Độ phức tạp	Tính chất
 Cài đặt tương tự như UCS, nhưng sẽ mở đỉnh được ước lượng là gần với đích nhất. Đánh giá trạng thái hiện tại chỉ dựa trên heuristics. Các chiến lược heuristic được đề xuất: <ul> Khoảng cách Euclide trong không gian 2 chiều: h(n) = h(x,y) = √(x - Goal_x)² + (y - Goal_y)² Khoảng cách Mahattan: <ul> h(n) = h(x,y) = x - Goal_x + y - Goal_y 	Thời gian: O(b ^m). (Với heuristic đủ tốt, GBFS sẽ thực thi nhanh hơn BFS.) Không gian: O(b ^m)	 Tính đầy đủ: Có nếu không gian tìm kiếm có giới hạn. Tính tối ưu: Không vì GBFS dựa hoàn toàn vào heuristics. Thuật toán sẽ không đảm bảo tìm được đường đi có chi phí tốt nhất.

4.1. Euclidean Distance Heuristic

Mahattan Distance Heuristic

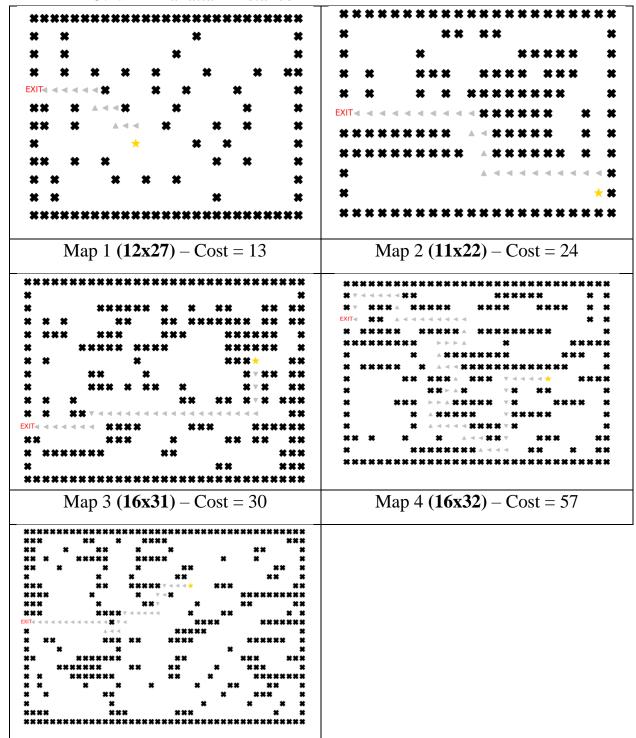

5. Thuật toán tìm kiếm A*

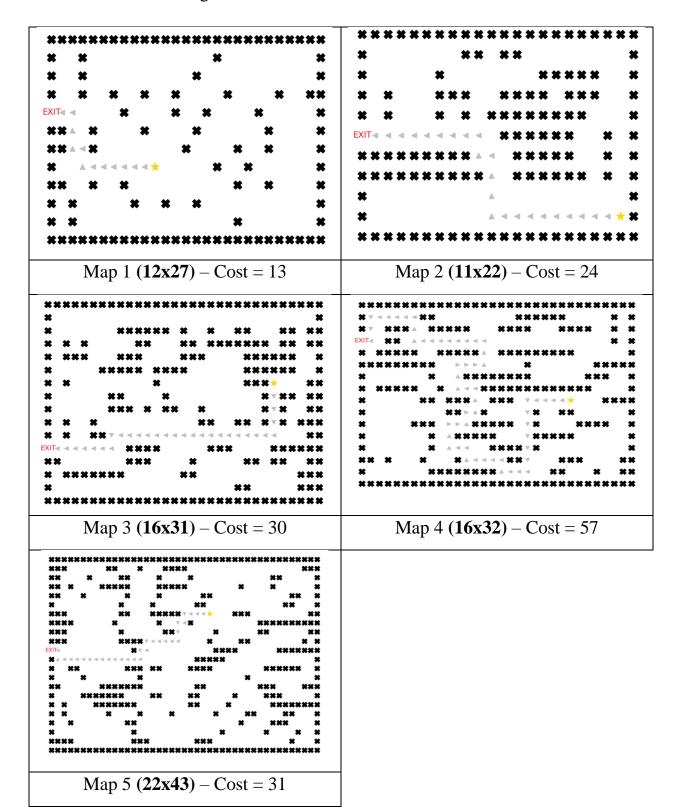
Cài đặt	Độ phức tạp	Tính chất
Sử dụng hàng đợi ưu tiên để lưu	(Độ phức tạp của	A* là một giải thuật kết
các ô đã mở xét với so sánh là $\mathbf{f}(\mathbf{n})$	A* dựa vào tính	hợp giữa UCS (sử dụng
= g(n) + h(n).	admissibility của	g(n)) và GBFS (sử dụng
Hai heuristic được sử dụng để so	heuristic)	h(n)), nên có thời gian
sánh là khoảng cách mahattan và	Thời gian:	thực hiện tốt hơn UCS và
diagonal.	Trường hợp tệ nhất	có tính hiệu quả, đảm bảo
Khởi tạo hàng đợi ưu tiên với phần	là	chi phí hơn so với GBFS.
tử đầu tiên là điểm S với chi phí là	$O(E) = O(b^d)$ hay tốt nhất với	Tuy nhiên, vì đây là một
0.	O(1).	giải thuật, nếu heuristic
Trong khi hàng đợi khác rỗng, Pop	Không gian:	được sử dụng không hiệu
phần tử đầu của hàng đợi, kiểm tra	Tệ nhất là	quả, không có độ chính xác
có phải đích đến; kiểm tra tính hợp	O(V) = O(bd)	cao thì giải thuật A* sẽ trở
lệ của 4 ô liền kề, nếu đỉnh hợp lệ và		nên không hiệu quả và
có f(n) < f(đỉnh đang xét) thì Push		đường đi tìm được có chi
đỉnh đó vào hàng đợi ưu tiên, lưu		phí không tối ưu.
truy vết vào mảng Trace, cập nhật		A* là một giải thuật tốt để
f(n).		ứng dụng tìm ra đường đi
Sau khi kiểm tra đủ 4 ô liền kề của		tốt, chứ không phải
ô đang xét thì đánh dấu ô đó là đã		đường đi tối ưu. Vì vậy,
ghé để không đi trùng.		chi phí do A* tìm ra có tính
Tiến hành truy vết tìm đường đi từ		chấp nhận được với thời
mång Trace		gian chấp nhận được.

Mahattan Distance 5.1.

Map 5 (22x43) – Cost = 31

Diagonal Distance 5.2.

6. Nhận xét các thuật toán:

Thuật toán BFS và A* cho ra 2 kết quả đường đi giống như nhau, là 2 thuật toán cho đường đi tối ưu nhất. Tuy nhiên BFS sẽ tốn chi phí thời gian hơn A*

UCS trên các bản đồ trên thì cho chi phí không khác gì BFS do chi phí đường đi là 1.

GBFS tuy cho hình dạng đường đi có khác biệt nhưng vẫn là đường đi có chi phí nhỏ nhất giống BFS và A* nếu ở trường hợp tốt nhất (Map 1,2,3,5). Nhưng nếu ở trường hợp như Map 4 thì thuật toán lô rõ sư không tối ưu của mình.

DFS chỉ ra được 1 đường đi ra khỏi mê cung, nhưng đường đi này tốn chi phí hơn khá nhiều so với 4 thuật toán còn lai

III. Bản đồ có điểm thưởng:

1. Chiến lược đề xuất:

a. Phân tích bài toán:

Với bản đồ không có điểm thưởng, thuật toán BFS cho ra đường đi có chi phí nhỏ nhất từ S -> G nhưng lại có độ phức tạp quá lớn, trong khi sử dụng A* lại cho độ phức tạp nhỏ hơn nhưng có kết quả có chi phí đường đi tương đối nhỏ, thậm chí có thể nhỏ nhất. Việc xuất hiện các điểm thưởng (+) làm cho đường đi ngắn nhất không phải đường đi tối ưu nhất nếu vãn theo heuristic cũ là khoảng cách từ điểm đang xét tới G. Đường đi ngắn nhất lúc này có thể là các đường đi qua các ô điểm thưởng S -> Bj -> ... -> Bj -> G và có thể lệch nhiều ra khỏi đường đi không có điểm thưởng cùng bản đồ.

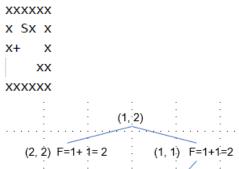
b. Ý tưởng xử lý bài toán

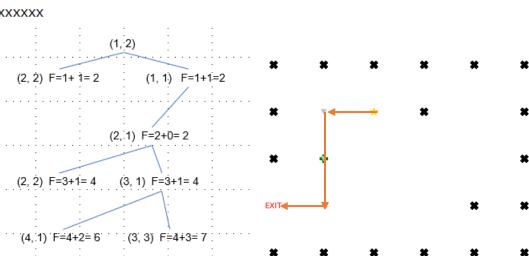
- Thuật toán A* có cách tìm kiếm đường đi tốt trong các thuật toán tìm kiếm hiện nay, và nguyên lý của nó có thể tái sử dụng cho cách giải quyết bài toán này. Xem bài toán là cách đi qua các cung từ điểm đang xét tới G. Đường đi nhỏ nhất là đường đi qua các điểm thưởng gần nhất với nó và gần với điểm G. Vậy bài toán từ việc tìm đường đi từ S -> G thành bài toán tìm B gần nhất và đi qua nó S -> B -> G.
- S -> G > S -> B -> G
- Nếu việc tìm kiếm điểm thưởng gần nhất là việc định hướng đường đi qua điểm thưởng thì xây dựng một hàm heuristic để định hướng và giúp thuật toán chọn được hướng đi là điều quan trọng. Và tất nhiên, đường đi sẽ được biến thành S -> Bi -> Bj -> G từ S -> Bi -> G nếu đường đi từ Bi -> G lớn hơn đường đi từ Bi -> Bj + Bj -> G. (đỉnh G ở đây là một đỉnh bất kỳ đang trong quá trình xét, chứ không phải luôn luôn là đỉnh Goal).
- Heuristic được sử dụng ở đây để định hướng thuật toán là khoảng cách từ điểm đang xét tới điểm thưởng gần nhất, vì thuật toán theo nguyên lý A* sẽ tìm đi điểm có độ ưu tiên nhỏ nhất và đi càng gần điểm thưởng ta sẽ có điểm có độ ưu tiên càng nhỏ

- hơn. Vì thế, đường đi sẽ dịch gần về điểm thưởng và đạt tới điểm thưởng trong khi vẫn đang tìm kiếm lối ra của mê cung.
- Chiến lược này tương tự với thuật toán A*, nhưng khác ở chỗ chúng ta không hạn chế sự quay lại đỉnh đã đến trước đó, dẫn tới đường đi có thể chồng chéo lên nhau, nhưng sẽ có một chi phí tốt. Nhưng biến truy vết và hàng đợi chỉ thay đổi khi B -> G có sự thay đổi thì mới cần xét lại để cập nhật chứ không cần cập nhật liên tục, vì vậy sẽ làm giảm chi phí duyệt và tìm kiếm đường đi của bản đồ.

Mô tả các bước chạy bài toán: 2.

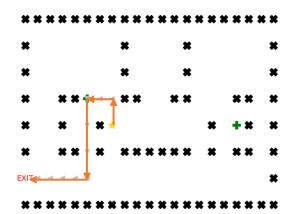
- Bản đồ: 5 x 6
- Điểm thưởng: (2,1) = -4
- Chi phí: 0 so với 4 của bfs thông thường

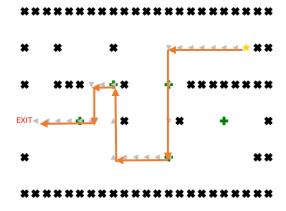
Kết quả chạy chương trình: **3.**

- a. Bản đồ 2 điểm thưởng:
- Bản đồ: 8 x 21
- Điểm thưởng: (3,5) = -1; (4,17) = -5
- Chi phí: 10 so với 8 của bfs
- Thuật toán không hiệu quả lắm nếu giá trị điểm thưởng nhỏ và ít điểm thưởng

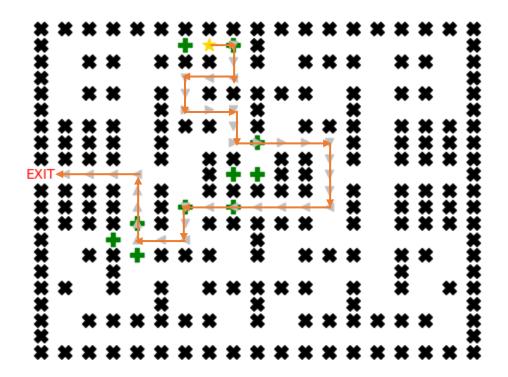
b. Bản đồ 5 điểm thưởng

- Bản đồ: 6 x 23
- Điểm thưởng: (2,8) = -1; (2,13) = -5; (3,5) = -2; (3,18) = -7; (4,13) = -3
- Chi phí: 12 so với 23 của bfs
- Thuật toán hiệu quả hơn khi có nhiều điểm thưởng và giá trị điểm thưởng cao

c. Bản đồ 10 điểm thưởng

- Bản đồ: 21 x 18
- Điểm thưởng: (1,6) = -1; (1,8) = -2; (7,9) = -9; (9,8) = -5; (9,9) = -4; (11,6) = -3; (11,8) = -6; (12,4) = -8; (13,3) = -10; (14,4) = -7
- Chi phí: 5 so với 14 của bfs
- Thuật toán hiệu quả hơn khi có nhiều điểm thưởng và giá trị điểm thưởng cao

IV. Kịch bản nâng cấp:

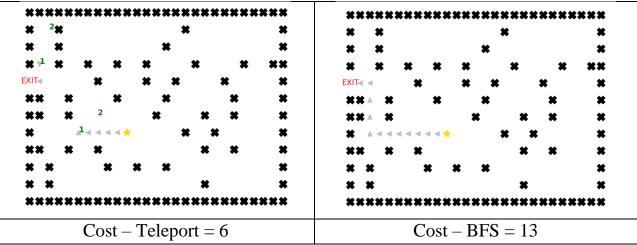
1. Mô tả kịch bản

- Bản đồ sẽ có các ô có điểm dịch chuyển mà khi đi vào tác nhân sẽ được dịch chuyển tức thời sang ô có liên kết với nó với chi phí 1 tương tự như chi phí di chuyển thông thường (các điểm dịch chuyển là 2 chiều: nếu tác nhân dịch chuyển từ (x, y) → (x', y') thì cũng có thể dịch chuyển từ (x', y') → (x, y)). Hai ô có liên kết dịch chuyển với nhau sẽ được đánh số thứ tự giống nhau tương ứng trên bản đồ.
- Tác nhân đi vào ô có điểm dịch chuyển sẽ lập tức bị dịch chuyển sang ô liên kết tương ứng. Tác nhân không được lựa chọn dịch chuyển hay không.

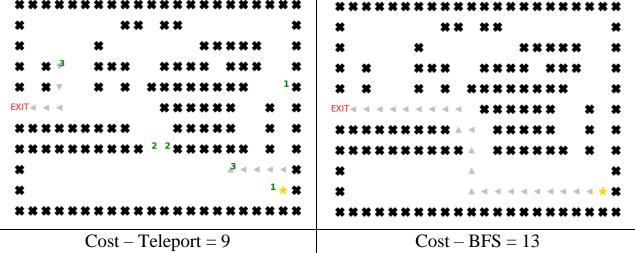
2. Đề xuất thuật toán

Điểm khác của kịch bản này so với kịch bản chưa nâng cấp là dồ thị sẽ có thêm các cạnh (x, y) - (x', y'). Vì mục tiêu là tìm ra đường đi có chi phí ít nhất, tương đương với đường đi qua ít cạnh nhất nên chúng em đề xuất thuật toán BFS vì có khả năng tìm được đường đi ngắn nhất và tương đối dễ cài đặt.

3. Kết quả

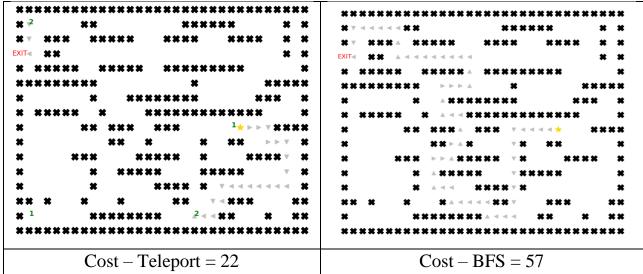

Ở bản đồ đầu tiên này được thiết kế đơn giản để thử xem dịch chuyển tức thời có được thực hiện hay không, nên tác nhân vẫn đi theo đường cũ đã đi ở thuật toán tìm kiếm đường đi ngắn nhất.

Ở bản đồ này được thiết kế phức tạp hơn để thử xem thuật toán có thể tính toán được đi đến vùng dịch chuyển nào sẽ có lợi hơn.

Tác nhân đã đi lên phía trên để đến cửa dịch chuyển thứ 3 thay vì đi qua trái đến cửa 1 sẽ khiến tác nhân tốn chi phí đường đi hơn như ở bản đồ cũ.

Ở bản đồ đầu tiên này được thiết kế phức tạp hơn để thử xem thuật toán có thể tính toán được đi đến vùng dịch chuyển nào sẽ có lợi hơn.

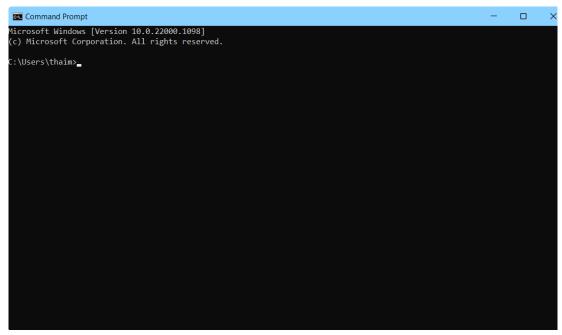
Tác nhân đã đi về phía bên phải để tìm đến cổng dịch chuyển 2 thì sẽ có một đường đi ngắn hơn. Vì nếu rẽ trái thì sẽ bị đẩy đến cổng 1 ở xa hơn rất nhiều với EXIT.

IV. Video minh hoa:

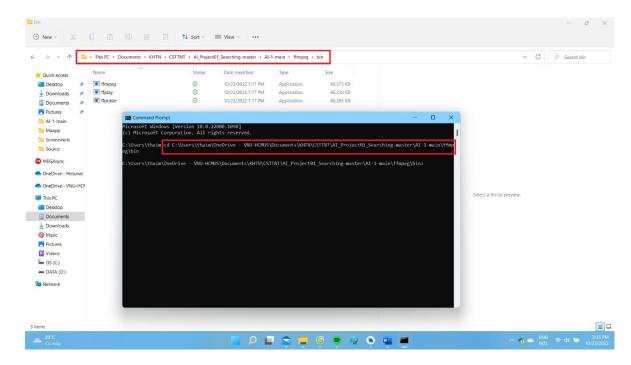
1. Cài đặt môi trường:

(Nếu không cài đặt được như bên dưới, có thể dùng tới:
https://gist.github.com/tikitikipoo/2766152?fbclid=IwAR3w3Tal_fJj5adjV2H1huFOBp_wa5gZPVccF7KulRU2uOi3TrXVl52Ngtc#file-how_to_install_ffmpeg_souce)

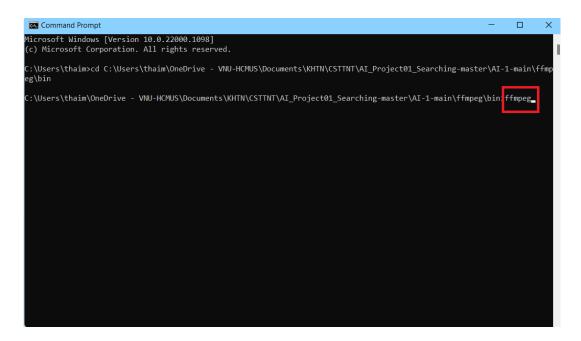
Đầu tiên ta bật command prompt

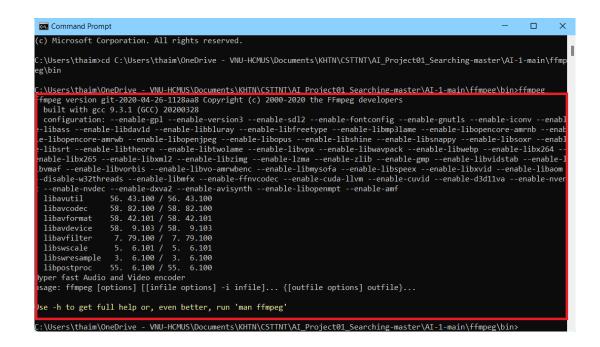

Trong các folder cùng cấp với folder input, có 1 folder tên **ffmpeg**. Chọn vào folder đó và chọn tiếp vào folder **bin** nằm bên trong. Tiến hành cd tới thư mục đó trong command prompt

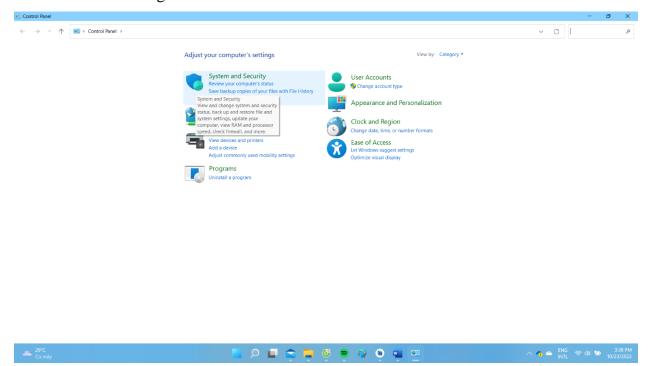

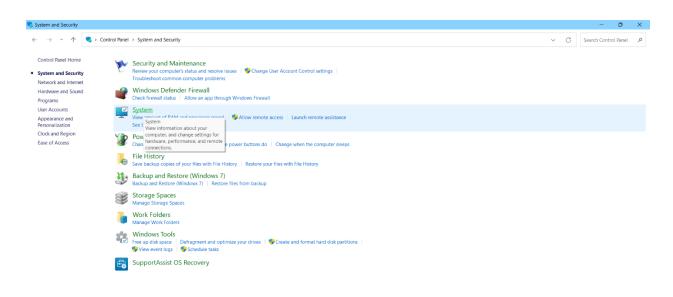
- Chạy dòng lệnh ffmpeg và đợi chương trình được cài đặt

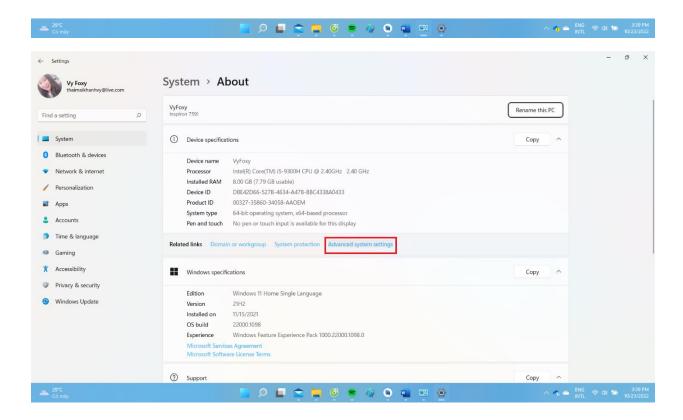

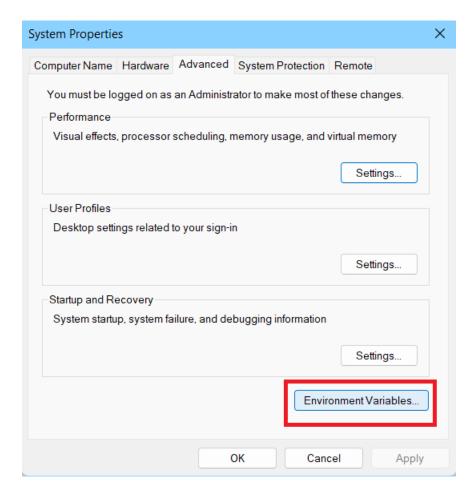

Vào Control Panel -> System and Security -> System -> Advanced system settings -> Enviroment Variables

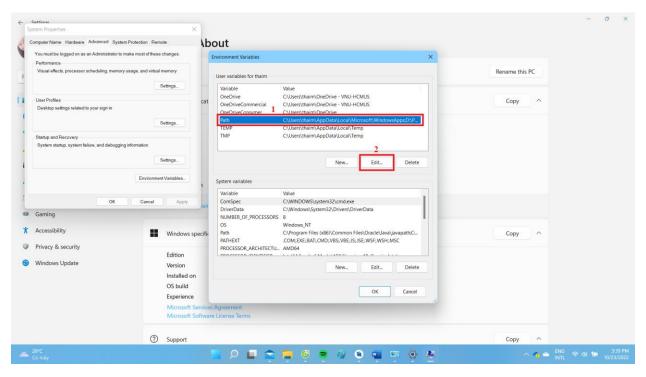

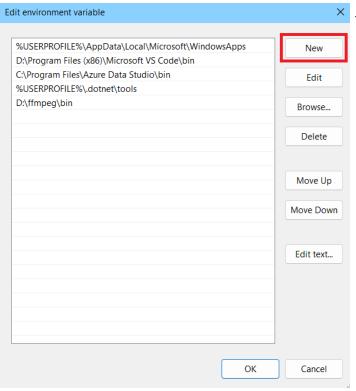

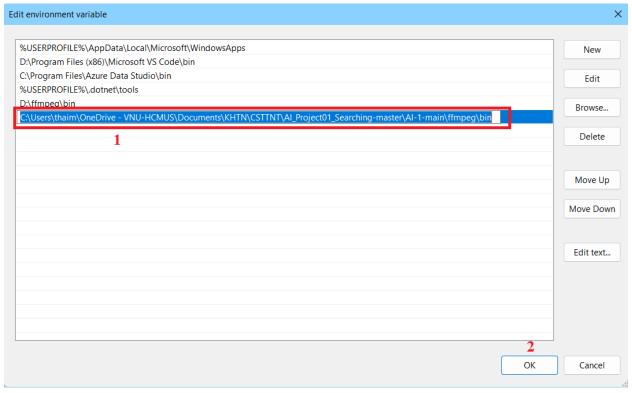

- Chọn Path -> Edit

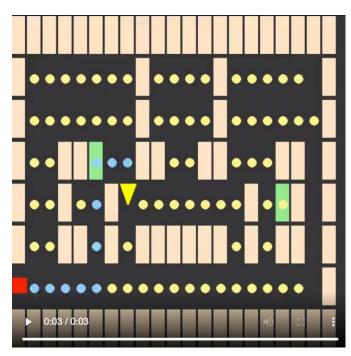

Chọn new, sau đó Paste thư mục ffmpeg//bin vào.

2. Chú thích video minh họa:

VIDEO chỉ mở được trên một số phần mềm khả dụng. Có thể mở bằng Media Player Classic, Visual Studio Code.

: Các cạnh của bản đồ. Tương ứng với dấu "x"

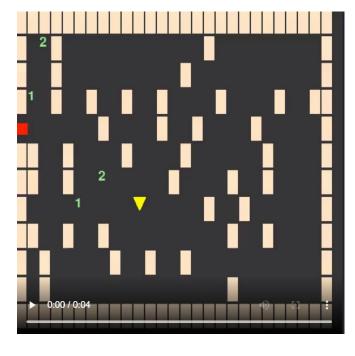
: Các đỉnh đã được mở trong quá trình tìm kiếm

: Đường đi cuối cùng tìm kiếm ra.

: Điểm bắt đầu. Tương ứng với "S"

: Điểm kết thúc. Tương ứng với "EXIT"

: Các ô chứa điểm thưởng. Tương ứng với dấu "+"

Các cặp số **1..1**, **2..2** trên bản đồ thể hiển cổng dịch chuyển 2 chiều. Hai ô có số thứ tự giống nhau sẽ dịch chuyển được tới nhau,